

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IV. Vtrum Gratia necessaria ad consequendam salutem, nemini
denegetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

tu innocentia, debent omnia auxilia ad actus salu-
lares cuiuscunque generis, & hæc quidem ap-
pellatur supernaturalia, volebat tamen ita esse de-
bita naturæ innocentia, ut nec per divinam poten-
tiam negari possent. Naturæ verò lapsæ aiebat
esse indebita, & ita necessaria, ut sine illis sit phy-
sicè necessitata ad malè operandum. De huius
D. censuram jam supra aliquid diximus, qui lau-
dandus ex eo est, quod cum debita Sedis Aposto-
licæ observantia revocaverit propositiones, ut ius-
tus erat.

753. Contra hos errores cum alij viderent
efficaciter pugnatum esse, lapsi sunt in errorem
extremè oppositum, asserentes, nec Bona opera
liberi arbitrij quidquam prodesse, nec Mala obesse,
sed solam Prædestinationis gratiam salvare eos
quos Deus eligit; contra Decretum Reprobationis
damnare quos rejicit, quidquid tandem
agant homines; & sic sub specie & titulo Gratiæ,
insinuerunt fatalem necessitatem, vocatque sunt
(satis ineptè) *Prædestinati*. Hunc tandem erro-
rem cum insigni auctario amplexi sunt hæretici
nostri temporis, addentes, per peccatum origina-
le liberum arbitrium esse omnino destructum, de
quibus videri potest Stapletonus, declarans eorum
differentias, & asserens, moderatiores solum ne-
gere libertatem in prima Iustificacione. Denique
Janfenistæ admiserunt quidem Merita & Demeri-
ta, sed negarunt, ea fieri cum libertate indifferen-
tia, quos alibi rejecimus.

754. Dicendum est cum doctrina Catholi-
ca. 1. Potentiam antecedentem consequendi vi-
tam æternam, non haberi nisi per Gratiam Chri-
sti. Probat 1. ex S. Scriptura Jo: 6. *Nemo po-
test venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit il-
lum.* 2. ad Cor. 3. *Non quod sufficientes simus cogita-
re aliquid ex nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra
ex Deo est.* Jo: 15. *Sine me nihil potestis facere.* Ad
Ephes. 6. *Induite vos armaturam Dei, ut possitis sta-
re adversus insidias diaboli.*

Probat 2. ex Concilio Arausicano, Mi-
levitano, Africano, & Tridentino, quæ hoc De-
finierunt.

755. Probat 3. Ratione; supponendo
ex dictis lib. 1. quod Visio Beata sit intrinsecè &
quoad substantiam supernaturalis, & sit præmium
operum bonorum: atqui præmium ordinis super-
naturalis, non est proportionatum nisi cum acti-
bus meritorij ejusdem ordinis, quales non sunt
actus elicibiles viribus naturalibus. Ulterius,
actus voluntatis supernaturales petunt connatu-
raliter procedere ex cognitione supernaturali &
ejusdem ordinis, ut ex dicendis constabit.

756. Dicendum 2. Non solum ad poten-
tiam antecedentem, seu ad ipsum *Possè*, requiritur
Gratia Dei, sed insuper est specialis gratia, quæ dat
ipsum *Bene operari*. Ad Philip. 2. *Deus est, qui
operatur in nobis velle & perficere.* 1. ad Cor. 4. *Quis
enim te discernit?* Ad Rom. 7. *Perficere non invenio.*
Concil. Arausicanum 2. can. 8. *Divini, inquit,
est muneris, cum & recta cogitamus, & pedes nostros*

à falsitate & injustitia tenemus, quoties enim bona agi-
mus, Deus in nobis atque nobiscum, ut operemur, ope-
ratur.

757. Cæterum, distinctius hanc veritatem
docuit contra Pelagium, S. Augustinus lib. 1. de
Gratia Christi c. 5. & c. 14. circa verba ex Apostolo
ad Philippenses relata, sic loquens: *Non ait* (Apo-
stolus) *Deus est, qui operatur in nobis posse, tanquam
ipsi jam velle & operari per seipsos habeant, nec in his
duobus adjutorio ejus indigeant, sed ait: Deus est,
qui operatur in nobis velle & perficere.* deinde pon-
derans verba Christi Jo: 6. *Omnis qui audit à Pa-
tre meo, & didicit, venit ad me.* sic subjungit: *Si
enim solum posse nostrum à Gratia juvaretur, ita dice-
ret Dominus: Omnis qui audit à Patre, & didicit,
potest venire ad me: non autem ita dixit, sed: omnis
qui audit à Patre, & didicit, venit ad me.* Et pau-
lò post: *Non est autem, inquit, consequens, ut qui
potest venire, etiam veniat, nisi id voluerit, atque fe--
cerit: sed omnis qui didicit à Patre, non solum potest
venire, sed venit. ubi jam & possibilitatis profectus, &
voluntatis affectus, & actionis effectus est.*

758. Idem S. Pater duplici argumento ve-
ritatem hanc comprobavit. Primum sic formari
potest. Quidquid specialiter à Deo precibus fla-
gitamus, est gratia specialis; sed ipsam operationem
specialiter flagitamus: ergo &c. Minor probatur
ex Apostolo dicente, se orare Deum pro illis ad
quos scribebat, ne quid mali faciant, & ut, quod
bonum est, faciant. Non enim ait se orare, ut
possint bonum facere, sed ut bonum faciant.

Secundum, sumitur ex speciali gratiarum
actione, quam facimus pro ipsa bona operatione.
Sic Apostolus ad Ephes. 2. scripsit, se non cessare
gratias agere Deo pro eo quod crediderint: non
autem agimus gratias speciales, nisi pro eo quod
est beneficium speciale: ergo ipsa bona operatio
est beneficium speciale.

Quomodo autem satisfaciendum sit difficul-
tati quam movent Hæretici superius adducti, in-
voluit gravissimam illam controversiam, in quo-
nam consistat Efficacia auxiliorum, de qua scribere
vetitum est à Sede Apostolica, ut jam superius
monuimus: in Scholasticis Lectionibus licet cui-
vis, salvâ fide & charitate, in suo sensu abundare.
Sententiarum verò diversitas videri potest in libro
P. Gabrielis Henao, cujus Titulus est: *Scientia
Media, Historicè propugnata.*

CONTROVERSIA IV.

*Utrum Gratia Necessaria ad consequen-
dam salutem nemini denegetur.*

759. QVæritur 1. An, & quomodo respectu
parvulorum decedentium cum peccato
originali, verificetur, quod Deus providerit suffi-
cientia salutis Media, quantum erat ex parte sua,
licet ex defectu causarum secundarum, quem Deus
non tenetur impedire, frequenter contingat, ut
illis talia Media non applicentur.

N n 2

Re, 1. Omnino

759. 1. Omnino etiam de his parvulis verificari: colligitur ex S. S. 1. ad Timoth. 2. *Mediator Dei & hominum homo Christus JESVS, qui dedit redemptionem seipsum pro omnibus*: Ibid. *Deus vult omnes homines salvos fieri*. &c. & c. 4. *Speramus in Deum vivum, qui est Salvator omnium hominum, maxime fidelium*. quæ particula demonstrat, etiam infidelibus præparata esse auxilia sufficientia ad salutem. Jo: 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*.

760. 2. Hoc à Theologis communiter sic explicari, quod Deus instituerit media, quæ si per causas secundas applicarentur infantibus, prout absolute possent applicari, salvarentur. v. g. possent parentes, & alij homines, potentia physica & naturali ea declinare, ex quibus præmatura mors infantis oritur, quod indicavit S. Prosper lib. 2. de vocat. Gent. c. 23. dicens: *quid gratia si bene videretur eorum parentes, etiam ipsi per eosdem juvarentur*.

761. 3. Fatendum tamen esse, plurimos infantes, & perpetuo amentes, qui infantibus comparantur, carere auxilio moraliter & proximè sufficiente. agnovit hoc S. Augustinus pluribus locis, specialiter in lib. de Grat. & lib. arbit. c. 22. & ep. 150. & 107. & lib. de bono persever. c. 12. dicens: *Quid dicam, quod parvulus aliquando, antequam illi per ministerium baptizantis succurri possit, expirat*. & alibi, lib. de nat. & Gra. c. 8. Ego, inquit, dico, parvulum natum in eo loco, ubi ei non potuit per Christi baptismum subveniri, morte præventum idcirco talem fuisse, id est, sine lavacro regenerationis exiisse, quia esse aliud non potuit. Id est, attento cursu naturali causarum secundarum. Qui locus confirmat id quod dixi lib. 1. de Prædestinatione, eam videlicet esse alligatam certis medijs. Nam si per causas secundas aliter dispositum fuisset, ille infans non fuisset à Deo à baptismo impeditus, sed gratiose admissus & salvatus: ergo e contrario, si baptismus aliorum infantum fuisset per causas secundas naturaliter impediendus, Deus id permisisset, & sic non fuissent salvati: ergo eorum salus & prædestinatio fuit à Deo alligata huic cursui rerum.

762. Queritur 2. De adultis, utrum nulli eorum desint auxilia interna moraliter sufficientia, ut possit salutem consequi. Et quidem non queritur, utrum singulis momentis habeant hujusmodi auxilia: certum enim est, non habere: sed questio concipienda est, humano modo, & attento communi rerum cursu, nempe de illis, qui aliquandiu utuntur ratione circa objecta honesta & inhonesta.

Dicendum est primò. Omnibus hominibus semel justificatis, etiam illis qui reprobi sunt, datur auxilium moraliter sufficiens ad consequendam salutem. Probatur ex Concilio Arausicano can. 22. & ex Trident. sess. 6. c. 13. estque Conclusio fide certa. Ratio est, quia Gratia justificans est vera amicitia cum Deo: atqui de ratione veræ sinceræque amicitie est, ne amicus constituat

amicum in morali necessitate recedendi ab amicitia, quod tamen fieret, si Deus negaret amicum moraliter sufficiens ad servandam amicitiam. Ergo &c.

763. Confirmatur. Gratia est radix totius supernaturalis, & hi ordinantur ad salutem supernaturalem salutes, qui non possunt haberi sine cognitione supernaturali: ergo ne haberi sint frustranei, exigit Gratia à largitore Gratiæ, ut procuret illas cogitationes tempore opportuno, quæ requiruntur, & moraliter sufficienti ad consequendam salutem.

764. Dicendum 2. Gratia moraliter sufficiens datur omnibus peccatoribus, etiam reprobis ad resurgendum, si post commissum peccatum aliquandiu cum usu rationis supervivunt. In certa sententia contra quosdam apud Tannetum, quamvis & hi in bonum sensum trahi possunt. Probatur ex 2. Petri 3. *Patienter agi Deum per vos, nolens aliquem perire, sed omnes ad penitentiam reverti*. Ex quo loco potest etiam ratio delinere. Nempe, cum homo per peccatum mortale meretur penas inferni, & dignus sit, qui potestati demonis permittatur, qui utique non parceret, nisi cohiberetur, hæc ipsa inhibito, vitæque prolongatio, est beneficium maximum, & effectus pietatis divinæ, utique non in alium finem, quæ ut detur occasio agendi penitentiam. Præterea, si aliquandiu post peccatum homo utatur ratione, non est moraliter possibile, quin occurrat memoria peccati commissi, & illius feditas, quæ homini elevato representatur per cognitionem proportionatam statui, hoc est, supernaturalem, licet peccatum commissum est contra Deum ut auctorem supernaturalium (de alijs peccatis constabit ex contr. seq.) quæ cognitio cum sit Medium ordinatum ex natura sua ad finem supernaturalem, pertinet ad Providentiam Dei, non permittitur, nisi homo tali cognitioni cooperetur, deficiat vitæ remedium justificationis.

765. Itaque, tametsi non omnes peccatores post peccatum actu accipiant gratiam proximè sufficientem ad justificationem, omnibus tamen offertur aliquo modo, quatenus Deus dat illis aliquam gratiam ad faciendum aliquod opus bonum, v. g. Eleemosynam, orationem &c. quod opus si faciant, est Deus paratus illuminare vultum vel ad Contritionem eliciendam, vel ad accipiendum Sacramentum Pœnitentiæ.

766. Addit Card. Pallavicinus, libi probabile videri, Deum qui est adiutor in opportunitatibus, nunquam negare sufficientem contritionem supernaturalem, quoties occurrit aliquod objectum proportionatum, si videt illam cognitionem fore ultimam vitæ illius hominis, prout illud: *Ego sto ad ostium & pulso*. & sic de ceteris de bonitate & misericordia Dei.

767. Restat, ut videamus de Infidelibus, & illis quidem, quibus nunquam Evangelium prædicatum est, sine vlla eorum culpa. De his est specialis difficultas, quia nunquam accipiunt

CONTROVERSIA V.

Quo sensu verum sit: Facienti quod in se est, Deus non denegat Gratiā.

perunt auxilium sufficiens ad credendum actū supernaturali: nam *fides est ex auditu*, ad Rom. 10. & sine fide est impossibile salvari: ergo non appareat, quomodo accipiant sufficiens auxilium ad consequendam salutem. Imprimis autem

Advertendum est, ex illis Scripturæ testimonijs, quibus Christus dicitur mortuus pro omnibus, redemisse omnes, &c. non plus evinci, quam de Infantibus paulò antè dictum est, nempe esse proviſum illis generali quadam providentiā. Verum Theologi ex proprijs principijs vterius procedunt, & pro adultis ratione præditis, volunt esse parata auxilia interna, nec posse vllum illorum sine propria culpa carere vitā æternā propter solum originale, adeoque quemvis adultum vel consequi beatitudinem supernaturalem, vel damnari ex personali & proprio peccato. Ratio huius est, quia suppositā redemptione Christi universali omnium, & etiam voluntate Dei providendi omnibus iuxta capacitatem suam, aliter circa adultos ac circa parvulos philosophandum est, ut post alios notat Suarez hic n. 8. quia adulti evaserunt capaces propriæ præparationis & dispositionis ad participandam Christi redemptionem, & hæc ab illis exigitur: ergo ut dicatur Christus illis promeruisse auxilia sufficientia, quæ non possunt per causas secundas impediri, cū immediate procurentur & infundantur à Deo, debent ea accipere, alioquin non rectè dicerentur à Scriptura *inexhaustibiles*.

768. Est autem explicatu nonnihil difficile, quomodo respectu omnium Infidelium hoc verificetur. Quidni enim possint aliqui mori, postquam aliquantisper servarunt legem Dei circa materias graves per actus merè naturales quoad substantiam, antequam actum supernaturalem fidei elicerent, cujus nullam occasionem habuerunt: ergo tales carebunt æternā beatitudine supernaturali, nec tamen ad penas inferni damnabuntur: ergo parvulis accensebuntur.

769. Dicendum est 3. In omnium Infidelium adultorum potestate morali constitutum est, ut æternum salventur. Ita cum S. Thoma Theologi. Colligitur imprimis ex Jo: 1. *Illuminat omnem hominem*. subintelligendo, nisi ipse sponte ponat obicem. Item ex varijs exemplis, quæ paulò post ex S. Scriptura referemus. Deinde traditur à SS. PP. præsertim Prospero lib. 2. de vocat. Gent. c. 16. qui cū descripsisset externas & internas gratias, quibus vocantur, subiungit. *Quæ opulatio per innumeros modos, sive occultos sive manifestos, omnibus adhibetur, & quod à multis repudiatur, ipsorum est nequitia, quod à multis suscipitur, gratia est divinæ & voluntatis humanæ.* S. Dionysius de Celesti Hierarch. c. 9. Divini, inquit, luminis pelagus paratum semper est, & paret omnibus ad participandum.

Difficultati in contrarium allatæ satisfiet explicando celebre illud effatum Theologicum. *Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam.* Sit ergo

Axioma hoc potest habere diversos sensus, & omnes quidem veros, sed non omnes sufficienti ad præsens institutum. Omnis pluribus quæ videri possunt apud Ripaldam 10. 1. de ente supernaturali. d. 20.

770. Prima Expositio est P. Ripaldæ, quod habenti sufficientia principia naturalia ad opus honestum, semper adiunt antecedenter etiam principia supernaturalia, ita ut homo simul eliciat duos actus, vnum naturalem, alterum supernaturalem, nec possit alterum ab altero seungere.

Contra hanc explicationem est primò, quia sententia asserens huiusmodi concomitantiam actus naturalis cum supernaturali, commutiter à Theologis non approbatur. Certè, ut verum id esset, nunquam credam in mentem venisse illis qui primi hoc axioma usurparunt.

Contra est. 2. Quia vel esset sensus, quod facienti duos illos actus, Deus non denegat Gratiā ad actum supernaturalem: & sic evaderet sensus manifestè nugatorius, ac identicus, ut ex terminis apparet; Vel esset sensus: facienti homini actum naturalem, Deus non denegat gratiam ad eliciendum actum supernaturalem, & sic actus naturalis haberet prioritatem naturæ respectu actus supernaturalis, quod nec Ripalda admittit.

771. Secunda explicatio est aliorum, sensum illius axiomatis esse, quod homini habenti omnia requisita ad eliciendum actum naturalem honestum, Deus defacto semper offerat vires sufficientes ad eliciendum actum supernaturalem loco naturalis.

Sed contra. Hoc modo illud axioma non explicatur, sed in aliud mutatur. Sensus enim esset: Homini habenti vires ad actum naturalem, Deus dat gratiam ad actum supernaturalem: Axioma autem dicit; *Facienti*: non; *potenti facere*.

772. Tertia explicatio est P. Esparza lib. 4. de Grat. q. 7. Art. 1. ad. 4. sensum esse, quod homini adhibenti conatum, qui sufficeret ad producendum actum naturalem, si non offerretur Gratia, Deus offerat concursum ad actum supernaturalem. Conanti, inquit, quantum est in se, ut laudabiliter viatur objectorum aliarumque causarum naturalium occurrere impellentibus ad bonum morale, Deus non denegat prævenientem Gratiā supernaturalem, vi cuius conatus alioqui futuri naturales NB. ac inanes, evadant intrinsecè supernaturales. Hanc explicationem ego non capio. Nam, ut taceam, quod non videatur coherere cū alia ejusdem Auctoris doctrina, quod actus omnis supernaturalis habeat objectum formale supernaturale, non attingibile ab actu naturali, hoc in-

N u 3

quam,